

15.05.2023

Asia/24

§ 316

Valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponsi Ote-opetuksen hakijamäärien tilastoinnista ja jonotusjärjestelmän kehittämisestä

HEL 2021-011658 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.10.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Nuorteva Johanna, toivomusponsi, Kvsto 13.10.2021 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus päätti 24.10.2022 § 707 palauttaa uudelleen valmisteluun valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponnen Ote-opetuksen hakijamäärien tilastoinnista ja jonotusjärjestelmän kehittämisestä. Palautusehdotuksen mukaan erityisluokille ja Ote-opetukseen hakeneiden oppilaiden määrää tulisi tilastoida tarkemmin läpinäkyvyyden parantamiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan nykyistä tilastointia tulisi tarkentaa koulualueittain annettaviksi tiedoiksi erityisluokkien ja Ote-opetuksen hakijamääristä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta pyy-

detään myös selvitystä lisätoimista oppilaan tukitoimien varmistamiseksi hakuvaiheen ajaksi ennen erityisluokkapaikan saamista.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Esitetty aloitevastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Erityisen tuen päätöksessä päätetään oppilaan pääsääntöisestä opetusryhmästä, oppivelvollisuuden pituudesta, oppimäärän laajuudesta, mahdollisista tulkitsemis- ja avustajapalveluista ja muista palveluista sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Kaikkiin erityistä tukea koskeviin hakemuksiin tehdään hallinnolliset päätökset. Ote-opetuksen oppilailla on kaikilla erityisen tuen päätös. Erityisluokkien ja ote-opetuksen hakijamäärät saadaan erityisen tuen päätösten määrästä. Luokkamuotoisen erityisopetuksen hakijamääriä ja ote-opetuksen hakijamääriä, seurataan säännöllisesti oppilaaksiottoalueittain erityissuunnittelijan, aluapäällikön ja palvelukokonaisuuden johdon taholta. Kaupunkitason palveluja, kuten ote-opetusta, tarkastellaan kaupunkitasolla. Näitä tietoja ei voida julkaista yksittäisen koulun tai opetusmuodon osalta, koska hakijamäärät ovat vähäisiä. Ote-opetusta toteutetaan ja seurataan Helsingin perusopetuspalveluiden ja lastensuojelupalveluiden yhteistyönä ja oppilasvalinnat tehdään yhteistyössä.

Ote-opetukselle ja koulunkäyntiä tukevalle perhetyölle on olemassa kriteerit. Ennen ote -opetukseen ja -perhetyöhön hakeutumista koulu on puuttunut oppilaan poissaoloihin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti, tehnyt oppilaalle erityisiä opetusjärjestelyjä sekä suunnitellut, toteuttanut ja arvioinut säännöllisesti annettavaa tukea oppilaan, hänen huoltajansa ja moniammatillisen verkoston kanssa. Ote -opetukseen ja -perhetyöhön valittavan oppilaan perheen tulee olla sitoutunut koulunkäyntiä tukevaan perhetyöhön ja heillä tulee olla joko lastensuojelun avohuollon asiakkuus tai sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen tarve ja asiakkuus perhesosiaalityössä. Lapsella ei saa olla lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutta. Tämä lisäksi oppilaan kokonaistilanteen tulee olla sellainen, että häntä pystytään tukemaan ote -opetuksen ja -perhetyön keinoin.

Lukuvuonna 2020-2021 ote -opetusta ja koulunkäyntiä tukevaa perhetyötä haki yhteensä 69 oppilasta, joista 52 oppilasta sai paikan. Kielteinen päätös tehtiin 17 oppilaan kohdalla. Lukuvuonna 2021-2022 ote -opetusta ja -perhetyötä haki yhteensä 74 oppilasta, joista 53 sai paikan. 21 oppilasta sai kielteisen päätöksen. Yksittäisten oppilaiden perusteluja ei voida julkaista tietosuojaan vuoksi. Kielteisten päätösten perusteella on saattanut syntyä tulkinta, että ote -opetuksen ja -perhetyön ulkopuolelle olisi jäänyt useita oppilaita, jotka eivät ole saaneet paikkaa. Kielteisten päätösten syynä on ollut se, että he eivät ole täyttäneet

ote -opetukselle ja -perhetyölle asetettuja kriteereitä. Ote -opetus ja -perhetyön paikkoja on ollut riittävästi eikä paikkoja ole ollut tarvetta lisätä. Kriteerit ja ote -opetuksen ja -perhetyön tarve arvioidaan yhteistyössä opetus- ja sosiaalityön ammattilaisten kesken. Niille oppilaille, joille ote -opetusta ja -perhetyötä ei ole ammatillisen arvion perusteella myönnetty, on tukitoimet järjestetty erikseen sovitulla tavalla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tilastoidaan kansallisen tiedonkeruun edellytysten mukaisesti erityisen tuen päätöksiä sisältäen ote -opetuksen päätökset. Kansallisessa tiedonkeruussa kerätään tiedot erityisen tuen määrästä ja oppivelvollisuuden laajuudesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tuottaa palvelun järjestämisen tueksi tilastotietoa erityisen tuen oppilaan opetuspaikasta, luokka-asteesta ja oppilaan perustiedoista. Tieto oppilaan erityisestä tuesta on salassa pidettävää. Tilastoinnissa ja tilastojen julkaisemisessa noudatetaan tietosuojasääntöjä. Tietoja ei julkaista pieniltä alueilta tai pienistä oppilasryhmistä, jotta oppilaita ei tunnisteta suoraan tai välillisesti.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tunnistettu erityisen tuen tilastoinnin kehittämisen tarve. Oppilashallintojärjestelmään, MultiPrimukseen, tehdään keväällä 2023 muutoksia, joilla pystytään erottelamaan erityisen tuen päätöksen sisältötietoja ja sisällöissä tapahtuvia muutoksia. Oppilastietojärjestelmään lisätään tietokenttiä oppimäärän yksilöllistämistä, oppimäärän yksilöllistämisen lopettamisesta, oppimäärän muuttamisesta toiminta-alueittaiseksi, toiminta-alueittaisen opetuksen muuttamisesta kokonaan yksilölliseksi oppimääräksi, luokkamuotoista erityisopetusta saaneen oppilaan siirtymisestä erityiseen tukeen muun opetuksen yhteyteen ja erityisen tuen lopettamisesta. Ote-opetuksen osalta järjestelmään lisätään tietokenttä, jolla saadaan tieto kaikista hakeneista sekä myönteisten ja kielteisten päätösten määrät. Näitä tietoja ei ole toimialalla ollut ennen saatavilla oppilastietojärjestelmästä. Ote-opetuksen tietoja on laskettu käsin. Tietojärjestelmään tehtävät muutokset mahdollistavat yksilöidynnä tiedonkeruun palvelun järjestämisen ja kehittämisen tueksi.

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaan opetus tarvittavin yksilöllisin tukitoimin heti tuen tarpeen ilmetessä. Perusopetuslain näkökulmasta oppilasta ei siis voida asettaa jonoon erityisen tuen järjestämiseksi.

Tarkoituksenmukaisilla pedagogisilla ratkaisuilla vastataan oppilaan tuen tarpeeseen myös mahdollisen erityisluokkahaun aikana. Tukea järjestettäessä opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstö yhteistyössä tarkastelevat koulun toimintatapoja, opetusmenetelmiä, oppimateriaaleja, opetusjärjestelyjä, oppimisympäristöjä ja resurssien kohdentamista

suhteessa oppilaan tuen tarpeisiin. Oppilaan tuen tarvetta arvioidaan koulussa jatkuvasti opettajan, oppilaan, huoltajan ja opiskeluhuollon moniammatillisena yhteistyönä. Tarvittaessa tässä on mukana myös oppilaan hoitotahon ja/tai lastensuojelun työntekijä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijat tukevat tarvittaessa kouluja oppilaan tuen järjestämisen ratkaisuissa.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Nuorteva Johanna, toivomusponsi, Kvsto 13.10.2021 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 11.04.2023 § 73

HEL 2021-011658 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponnosta Ote-

opetuksen hakijamäärien tilastoinnista ja jonotusjärjestelmän kehittämistä:

Erityisen tuen päätöksessä päätetään oppilaan pääsääntöisestä opetusryhmästä, oppivelvollisuuden pituudesta, oppimäärän laajuudesta, mahdollisista tulkitsemis- ja avustajapalveluista ja muista palveluista sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Kaikkiin erityistä tukea koskeviin hakemuksiin tehdään hallinnolliset päätökset. Ote-opetuksen oppilailla on kaikilla erityisen tuen päätös. Erityisluokkien ja Ote-opetuksen hakijamäärät saadaan erityisen tuen päätösten määrästä. Luokkamutoisen erityisopetuksen hakijamääriä ja ote-opetuksen hakijamääriä, seurataan säännöllisesti oppilaaksiottoalueittain erityissuunnittelijan, aluepäällikön ja palvelukokonaisuuden johdon taholta. Kaupunkitason palveluja, kuten ote-opetusta, tarkastellaan kaupunkitasolla. Näitä tietoja ei voida julkaista yksittäisen koulun tai opetusmuodon osalta, koska hakijamäärät ovat vähäisiä. Ote-opetusta toteutetaan ja seurataan Helsingin perusopetuspalveluiden ja lastensuojelupalveluiden yhteistyönä ja oppilasvalinnat tehdään yhteistyössä.

Ote-opetuksen ja koulunkäyntiä tukevalle perhetyölle on olemassa kriteerit. Ennen ote -opetukseen ja – perhetyöhön hakeutumista koulu on puuttunut oppilaan poissaoloihin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti, tehnyt oppilaalle erityisiä opetusjärjestelyjä sekä suunnitellut, toteuttanut ja arvioinut säännöllisesti annettavaa tukea oppilaan, hänen huoltajansa ja moniammatillisen verkoston kanssa. Ote -opetukseen ja -perhetyöhön valittavan oppilaan perheen tulee olla sitoutunut koulunkäyntiä tukevaan perhetyöhön ja heillä tulee olla joko lastensuojelun avohuollon asiakkuus tai sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen tarve ja asiakkuus perhesosiaalityössä. Lapsella ei saa olla lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutta. Tämä lisäksi oppilaan kokonaistilanteen tulee olla sellainen, että häntä pystytään tukemaan ote -opetuksen ja -perhetyön keinoin.

Lukuvuonna 2020-2021 ote -opetusta ja koulunkäyntiä tukevaa perhetyötä haki yhteensä 69 oppilasta, joista 52 oppilasta sai paikan. Kielteinen päätös tehtiin 17 oppilaan kohdalla. Lukuvuonna 2021-2022 ote -opetusta ja -perhetyötä haki yhteensä 74 oppilasta, joista 53 sai paikan. 21 oppilasta sai kielteisen päätöksen. Yksittäisten oppilaiden perusteluja ei voida julkaista tietosuojaan vuoksi. Kielteisten päätösten perusteella on saattanut syntyä tulkinta, että ote -opetuksen ja -perhetyön ulkopuolelle olisi jäänyt useita oppilaita, jotka eivät ole saaneet paikkaa. Kielteisten päätösten syynä on ollut se, että he eivät ole täyttäneet ote -opetukselle ja -perhetyölle asetettuja kriteereitä. Ote -opetus ja -perhetyön paikkoja on ollut riittävästi eikä paikkoja ole ollut tarvetta lisätä. Kriteerit ja ote -opetuksen ja –perhetyö tarve arvioidaan yhteistyös-

sä opetus- ja sosiaalityön ammattilaisten kesken. Niille oppilaille, joille ote -opetusta ja -perhetyötä ei ole ammatillisen arvion perusteella myönnetty, on tukitoimet järjestetty erikseen sovitulla tavalla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tilastoidaan kansallisen tiedonkeruun edellytysten mukaisesti erityisen tuen päätöksiä sisältäen ote -opetuksen päätökset. Kansallisessa tiedonkeruussa kerätään tiedot erityisen tuen määrästä ja oppivelvollisuuden laajuudesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tuottaa palvelun järjestämisen tueksi tilastotietoa erityisen tuen oppilaan opetuspaikasta, luokka-asteesta ja oppilaan perustiedoista. Tieto oppilaan erityisestä tuesta on salassa pidettävää. Tilastoinnissa ja tilastojen julkaisemisessa noudatetaan tietosuojasääntöjä. Tietoja ei julkaista pieniltä alueilta tai pienistä oppilasryhmistä, jotta oppilaita ei tunnisteta suoraan tai välillisesti.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tunnistettu erityisen tuen tilastoinnin kehittämisen tarve. Oppilashallintojärjestelmään, MultiPrimukseen, tehdään keväällä 2023 muutoksia, joilla pystytään erottelamaan erityisen tuen päätöksen sisältötietoja ja sisällöissä tapahtuvia muutoksia. Oppilastietojärjestelmään lisätään tietokenttiä oppimäärän yksilöllistämistä, oppimäärän yksilöllistämisen lopettamisesta, oppimäärän muuttamisesta toiminta-alueittaiseksi, toiminta-alueittaisen opetuksen muuttamisesta kokonaan yksilölliseksi oppimääräksi, luokkamuotoista erityisopetusta saaneen oppilaan siirtymisestä erityiseen tukeen muun opetuksen yhteyteen ja erityisen tuen lopettamisesta. Ote -opetuksen osalta järjestelmään lisätään tietokenttä, jolla saadaan tieto kaikista hakeneista sekä myönteisten ja kielteisten päätösten määrät. Näitä tietoja ei ole toimialalla ollut ennen saatavilla oppilastietojärjestelmästä. Ote-opetuksen tietoja on laskettu käsin. Tietojärjestelmään tehtävät muutokset mahdollistavat yksilöidymmän tiedonkeruun palvelun järjestämisen ja kehittämisen tueksi.

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaan opetus tarvittavin yksilöllisin tukitoimin heti tuen tarpeen ilmetessä. Perusopetuslain näkökulmasta oppilasta ei siis voida asettaa jonoon erityisen tuen järjestämiseksi.

Tarkoituksenmukaisilla pedagogisilla ratkaisuilla vastataan oppilaan tuen tarpeeseen myös mahdollisen erityisluokkahaun aikana. Tukea järjestettäessä opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstö yhteistyössä tarkastelevat koulun toimintatapoja, opetusmenetelmiä, oppimateriaaleja, opetusjärjestelyjä, oppimisympäristöjä ja resurssien kohdentamista suhteessa oppilaan tuen tarpeisiin. Oppilaan tuen tarvetta arvioidaan koulussa jatkuvasti opettajan, oppilaan, huoltajan ja opiskeluhoiton moniammatillisena yhteistyönä. Tarvittaessa tässä on mukana myös

oppilaan hoitotahon ja/tai lastensuojelun työntekijä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijat tukevat tarvittaessa kouluja oppilaan tuen järjestämisen ratkaisuihin.

21.03.2023 Pöydälle

08.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

vs. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Maria Tauriainen, oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 71827
maria.tauriainen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 24.10.2022 § 707

HEL 2021-011658 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

24.10.2022 Palautettiin

Palautusehdotus:

Johanna Nuorteva: Kaupunginhallitus palauttaa esityksen valmisteluun sillä huomiolla, että ote-opetukseen ja erityisluokille hakeneiden ja paikkaa tarvitsevien sekä ilman paikkaa jääneiden nuorten määriä on tarpeen tilastoida nykyistä tarkemmin. On tärkeää saada tieto siitä, kuinka moni oppilas tarvitsisi erityisluokkapaikkaa tai paikkaa ote-opetuksessa koulujen monialaisen ja pedagogisen arvion perusteella ja millä tavalla prosessin läpinäkyvyyttä saataisiin parannettua.

Perustelut: Tilastointi voidaan tehdä myös koulualueittain, ei kouluittain, jolloin ei pysty suoraan päättelemään koulukohtaista tilannetta ja oppilaiden tiedot säilyvät salattuina. Tilastointia tehdään jo nykyisellään tällä hetkellä saatavilla olevan tiedon perusteella, joten käytäntöjä on mahdollista kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehittää tarkempaa tilastointia varten.

Tilastoinnin haaste sekä erityisluokkaopetuksen että ote-opetuksen osalta on se, että läheskään kaikista paikkaa tarvitsevista ei tehdä myönteistä tai kielteistä päätöstä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla, vaan päätöstä varten asiakirjat lähetetään kouluista eteenpäin

15.05.2023

pääosin vain silloin, kun vapautuvia paikkoja on tiedossa. Täsmällisempää tilastointia tarvitaan palveluverkon tarkempaa suunnittelua ja tuen toteuttamista varten.

Palautuksen yhteydessä toimialalla on myös hyvä selvittää, minkälaisia lisätoimia tarvittaisiin, jotta pienryhmäpaikkaa tai ote-opetusta tarvitsevan oppilaan tarvitsema tuki saadaan varmistettua, kunnes paikka sopivasta, oppilaan oppimista ja sosiaalista kehitystä tukevasta pienryhmästä löytyy.

Kannattaja: Anniina Iskanius

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

10.10.2022 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi